

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפין (קידושין ל.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לנ"ג
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליזן
446-447

גליזן זה לזכות שרה בת מרים לאה
לבניין עדי עד מתוך הצלחה וסייעתא דשמיא

מנחות דף ג"ה. יום שב' פרשת כי תשא - י"ח אדר תשפ"ו
דף ג"ה - ע"א

תורות מעשר מתאנים על גרוגרות או להיפך: תורמים תאנים על הגרוגרות במקום שרגילים לעשות מתאנים גרוגרות, ואין תורמים גרוגרות על תאנים וגם במקום שרגילים לעשות מתאנים גרוגרות. 'רישא' - כשאין שם כהן, כי במקום שיש כהן תורמים מהיפה אף על פי שאינו מתקיים, ויתרום מהתאנים גם במקום שאין רגילים לעשות גרוגרות. 'סיפא' - כשיש שם כהן, כי במקום שאין כהן תורם מהמתקיים, ויתרום מהגרוגרות גם במקום שאין רגילים לעשות מתאנים גרוגרות. ולמדנו מכאן שדוחקים להעמיד ברייתא בשני אופנים, ולא בשני תנאים.

משנה: כל המנחות - נילוש בפושרים, ושומר שלא יחמיץ. ואם החמיץ עובר בלא תעשה גם בשרייה, שנאמר 'כל המנחה אשר תקריבו להשם לא תעשה חמץ' - לרבות הקומץ שעולה לגבוה, 'לא תאפה חמץ חלקם' - גם חלק לא תאפה חמץ וזה בשרייה.

חייב מלקות בלישה, עריכה, ואפיה - שאמר 'לא תאפה חמץ', והרי כבר נאמר 'לא תעשה חמץ', אלא משום שאפיה היתה בכלל, ויצאת להקיש אליה, מה אפיה מיוחדת שהיא מעשה חשוב לעצמו וחייבים עליה בפני עצמה, כך גם לישה ועריכה וכל מעשה חשוב שבה וגם קיטוף חייבים עליה בפני עצמה. והגם שלא נאמר רק באפיה? לומדים מדבר שהיה בכלל ויצא מהכלל ללמד, לא ללמד על עצמו לבד יצא רק ללמד על הכלל כולו יצא. ואין לדרוש בכלל ופרט, משום שמרוחקים זה מזה.

כלל ופרט המרוחקים זה מזה - אין דנים אותו בכלל ופרט.

חטאת נשחט בצפון כעולה - שנאמר 'במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת'. ואם לא שחט בצפון פסול - שנאמר בשעיר נשיא 'ושחט אותו במקום אשר ישחט העולה לפני השם חטאת הוא, והלא הוא בכלל שאר חטאת ולמה יצא? לקבוע שאם לא שחט בצפון פסול. ואין לדרוש 'אותו' שזה טעון צפון ולא אחר, שהרי כבר נאמר פסוק שלישי 'ושחט את החטאת במקום העולה', זה בנה אב לכל חטאות שטעונות צפון.

מנחות דף ג"ו. יום א' פרשת ויקהל פקודי - י"ט אדר תשפ"ו
דף ג"ו - ע"א

'וסמך ידו על ראש השעיר' הנאמר בנשיא - לרבי יהודה: לרבות שעיר נחשוך לסמיכה. (ואינו נלמד מבניין אב משאר חטאות, שאין לומדים קרבן שעה מדורות). לרבי שמעון: לרבות שעירי עבודת זוככים לסמיכה.

עמידת השוחט - עומד בדרום ושוחט בצפון, שנאמר בשעיר נשיא 'אותו', אותו (קרבן) בצפון ולא השוחט. **עמידת המקבל -** עומד ומקבל בצפון, ואם עמד בדרום וקיבל בצפון - פסול, שנאמר 'ושחט אותו על ירך המזבח צפונה', אותו (קרבן) בצפון ולא השוחט אבל המקבל עומד בצפון. יש דרשו: מהנאמר 'ולקח לו ידו'.

כל עוף אינו צריך שחיטה בצפון - ואין ללמוד בקל וחומר מצאן שלא קבע כהן, כי הרי לבן צאן קבע כלי.

קרבן פסח אינו צריך שחיטה בצפון, ואין ללמוד בקל וחומר מעולה שלא קבע זמן לשחיטה - כי מה לעולה שכן כליל, ואין ללמוד מקרבן חטאת - שמכפרת על חייבי כריתות, ולא מקרבן אשם - שהם קדשי קדשים, ולא מכולם ביחד - שהם קדשי קדשים.

אפה מנחה חמץ - לוקה שתיים. על עריכתה ועל אפיה. ומה שאמרו שחייבים באפיה בפני עצמה, הוא אם עריכה וחיור.

דף ג"ו - ע"ב
בכור שאחוז דם נחלקו תנאים בדבר:

לרבי מאיר: מקיזים לו הדם במקום שאין עושים מום, ולא מקיזים במקום שעושים מום.

לחכמים: מקיזים גם במקום שעושים מום, ובלבד שלא ישחוט בחוץ על אותו מום, עד שיהא לו מום מעצמו.

לרבי שמעון: גם נשחט על אותו מום.

לרבי יהודה: גם אם מת, אין מקיזים דם.

מטיל מום בבעל מום - לרבי מאיר: לא יטיל, שנאמר 'כל מום לא יהיה בו', לחכמים: יטיל, שנאמר 'תמים יהיה לרצון', אבל בבעל מום מותר להטיל מום. רבי מאיר דורש מהנאמר 'תמים יהיה לרצון' שמוותר להטיל מום בפסולי המוקדשים לאחר פדיון, ואינו אסור כמו שאסור גזיה ועבודה. וחכמים דורשים מהנאמר 'כל מום לא יהיה בו' שלא יגרסו לו על ידי אחרים, שלא יניח בצק או דבילה על גבי האוזן כדי שיבא הכלל ויטול.

מחמץ (במנחה) אחרי חימוץ - חייב לדברי הכל, שנאמר 'לא תעשה חמץ ולא תאפה חמץ'.

מסרס אחרי סירוס - חייב לדברי הכל, שנאמר 'ומעוך וכתות ונתוק וכתות', אם חייב על כורת על נתוק לא כל שכן? אלא לחייב נתוק אחר כורת.

מנחות דף ג"ז. יום א' פרשת ויקהל פקודי - כ' אדר תשפ"ו
דף ג"ז - ע"א

הניח שאור על עיסת מנחות, והלך וישב לו והתחמץ מאליו - חייב עליו.

הניח בשר על גחלים בשבת: אם הוא מתבשל בלי היפוך - חייב גם אם אינו מהפך בו. ואם אינו מתבשל רק על ידי היפוך - אינו חייב רק אם היפך בו. וכן הדין אם בלי היפוך הוא מתבשל מצד אחד כמאכל בן דרוסאי, ועל ידי היפוך מתבשל משני צדדים כמאכל בן דרוסאי - אינו חייב רק הפך בו, שכמאכל בן דרוסאי מצד אחד אינו כלום. ואם נצלה בו כגרוגרת לגמרי מצד אחד במקום אחד - חייב. ויא' - שגם בשנים ובשלהש מקומות.

הקודח במקדח חור כל שהוא בשבת: חייב, גם במקום אחד. משום שראוי ללשון מפתח שהראש חד.

'אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ' - ללמד שלא יחמיץ הקומץ. 'מנחה' ללמד שלא יחמיץ כל המנחה. 'כל המנחה' ללמד לא רק ממנחת מרחשת וגם בשאר מנחות.

המחמיץ הכשירה - חייב, הפסולה - פטור, שנאמר 'אשר תקריבו לה'.

בעי רב פפא: חימצה וחזר וחימצה - האם כיון שנפסל ביוצא אינו חייב על מה שחזר וחימצה, או מאחר שכבר חימצה אין פסול יוצא מועיל בה, ומתי שחזר ומחמיץ חייב משום מחמיץ אחר מחמיץ? ולא נפשט.

בעי רב מרי: חימצה בראש המזבח - האם פטור משום שנאמר 'אשר תקריבו', והקריבה כבר, או שמאחר שמוסר הקטרה חשוב כמחוסר מעשה? ולא נפשט.

דף ג"ז - ע"ב

'אשר תקריבו' - לרבי יוסי הגלילי: לרבות מנחת נסכים לאיסור חימוץ, וסובר שהיא בת חימוץ שיכול לגבל במים, לרבי עקיבא: לרבות לחם הפנים לחימוץ. לרבי יוחנן: מוחלפת השיטה, שלשית רבי עקיבא אינו עובר על לחם הפנים, שמדת היבש לא נתקדש. והגם שלשים העיסה בכלי שהיא מדת הלח ונתקדש, אפשר שילוש על משטח עור שהיא מדת היבש, שלא אמרה תורה בפירוש לעשותה בבסיסא.

'וימשחם ויקדש אותם' - לרבי יאשיה: מדת הלח - נמשח בין מבפנים בין מבחוץ, מידות יבש - נמשח מבפנים ולא מבחוץ. לרבי יונתן: מדת הלח - נמשח מבפנים ולא מבחוץ, מידות יבש - לא נמשחו כל עיקר, שמשחם שאינם מקדשות, שנאמר 'ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרונים סלת תהיינה חמץ תאפינה בכורים לה', אימתי הם להשם לאחר שנאפה. ואין לפרש כשמודד הקמח בכלי חול, שאמרה תורה לעשות עישרון ולמדוד בו. ונחלקו במיעוט של 'אותם', לרבי יאשיה: למעט מידת יבש בחוץ, לרבי יונתן: מדת יבש חול הוא ואינו צריך למעט, ובהכרח שבא למעט מידת לח מבחוץ.

רבי יוסי הגלילי ואחד מתלמידי רבי ישמעאל אמרו דבר אחד (לרבי יוחנן) - והוא רבי יאשיה, שלדברי שניהם נתקדשה מידת היבש. אבל רבי עקיבא ורבי יונתן לא אמרו דבר אחד, אף על פי שמידת היבש נתקדשה לרבי שניהם, אין דבריהם שווים במידת הלח, שהרי, לרבי עקיבא: נתקדש בין מבפנים ובין מבחוץ, ולרבי יונתן: נתקדשה רק מבפנים.

המעולה מבשר חטאת /מבשר אשם/ מבשר קדשי הקדשים וקדשים קלים/ ממוותר העומר וממוותר שתי הלחם ומלחם הפנים ומשיירי מנחות - עובר בלא תעשה, שנאמר 'כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה', כל שהוא ממנו לאישים הרי הוא באיסור כל תקטירו. ומשתי הלחם עלו חלבי כבשי עצרת הבאים עמהם, ומלחם הפנים עלו בזיכי לבונה. אבל לעניין הגשה לא נחשב שבא מהם לאישים, משום שאין מגופם על האשים.

המעולה מכולם על גבי הכבש - לרבי יוחנן: חייב, שנאמר 'המזבח', ונאמר 'ואל המזבח לא יעלו לרצון'. לרבי אליעזר: פטור, שנאמר 'שאר ודבש קרבן ראשית תקריבו אותם', אותם הרבית לך כבש כמזבח, ולא דבר אחר.

מנחות דף ג"ח. יום ג' פרשת ויקהל פקודי - כ"א אדר תשפ"ו
דף ג"ח - ע"א

יחיד אינו מנדב שתי הלחם בנדבה - שנאמר 'קרבן ראשית תקריבו', ציבור ולא יחיד' וגם ציבור שמביא חובתו כיוצא בה אינו מביא בנדבה, שנאמר 'אותם'.

למה נאמר 'כל שאור וכל דבש' (לרבות חצי קומץ כמבואר להלן) ולא די באחד מהם? שיש בשאור מה שאין בדבש: שהרי דבש - הותר מכללו במקדש, והם כבשים הקרבים בשתי הלחם, אבל דבש - לא הותר מכללו במקדש, וגוזלות שעל גבי הסלים שהוקרבו עולות לא היו רק לעטר ביכורים. ויש דבש שאין בשאור: שהרי דבש - הותר בשיירי מנחות, ושאר - לא.

לרבי אליעזר: 'כל שממנו לאשים' - הוא בכל תקטירו. לרבי עקיבא: 'כל ששמו קרבן'. והחילוק ביניהם: לרב שרבי: המעלה מבשר חטאת העוף על גבי המזבח - לרבי אליעזר: פטור, משום שאין ממנו לאשים. לרבי עקיבא: חייב, ששמו קרבן.

לרב: הקריב לוג שמן של מצורע - לרבי אליעזר: פטור, משום שאין ממנו לאשים, לרבי עקיבא: חייב, שנקרא קרבן, וכן שנה לוי 'כל קרבנם' לרבות לוג שמן מצורע.

'שאר כל תקטירי' - אין לי רק כולו, 'כל' - לרבות מקצתו. 'כי כל' - לרבות עירובו. לאביי: לרבות גם חצי זית, משום שיש קומץ פחות משני זיתים, ויש הקטרה פחות מכזית. לרבא: לרבות חצי קומץ, משום אין קומץ פחות משני זיתים, ואין הקטרה פחות מכזית.

דף ג"ח - ע"ב

המעלה על המזבח משאור ומדבש שעירי יחד - לרבא: לוקה ארבע, א. משום שאור, ב. משום דבש, ג. משום עירובי שאור, ד. משום עירובי דבש. לאביי: אין לוקים על לאו שבכללות. יא: שלוקה אחת. ויא: שאינו לוקה גם אחת, משום שאין הלאו מיוחד כלאו של חסימה.

יום זה הוקדש בסיכומי דף היומי 'מחודדים' לעילוי נשמת
הרה"ח רבי ישראל ראזענבוים זצ"ל
הרה"ר מיכאל דרייפוס זצ"ל בן הרה"ר
ירמיהו זצ"ל
נלב"ע כ"ב אדר תש"מ
ת' נ' צ' ב' ה'

דף נ"ט - ע"א

משנה: מנחת הסולת/ המחבת/ והמרחשת/ החלות ורקיקים/ מנחת כהנים/ מנחת כהן ומשיח/ מנחת
עובד כוכבים ונשים/ מנחת העומר - טעונות שמן ולבונה. מנחת נסכים - טעונה שמן ולא לבונה. לחם
הפנים - טעון לבונה ולא שמן. שתי הלחם - ומנחת חוטא וקנאות - אינם טעונים שמן ולבונה.
החלות ורקיקים ששינו במשנה באין עשר חלות - ולהוציא משיטת רבי שמעון שבאים מחצה
חלות ומחצה רקיקים.

נאמר במנחת העומר 'ונתן עליה שמן ושמת עליה לבונה מנחה היא' ודרשו חכמים:

'עליה' שמן - ולא על לחם הפנים, שלא נלמד בקל וחומר ממנחת נסכים שאיננה טעונה לבונה וטעונה
שמן. אבל לא למעט מנחת כהנים, שהרי במנחה נאמר 'נפש' ללמד שכל מנחת יחיד טעונה שמן.

'עליה' לבונה - ולא על מנחת נסכים לבונה, שלא נלמד בקל וחומר מלחם הפנים שאינו טעון שמן
וטעון לבונה. אבל לא למעט מנחת כהנים, שהרי נאמר ממנחת סלת 'נפש', ומשם למדנו למנחת יחיד
שטעונה לבונה.

'מנחה' - לרבות מנחת שמיני מנחת לבונה. ואין לומר למעט, כי מסברא אין לנו לרבות לבונה,
שאין לומדים מנחת שעיה ממנחת לדורות.

'יא' - להוציא שתי הלחם שלא יטענו שמן ולבונה. ואין למעט מנחת כהנים הגם שביותר דברים
מנחת העומר דומה לשתי הלחם, שהרי נלמד 'מנפש' שמנחת יחיד טעון שמן ולבונה.

מנחת העומר דומה למנחת כהנים יותר מלחם הפנים: א. מנחת העומר - באה עישורו, ולחם הפנים
- שני עשורונים. ב. מנחת העומר - טעונות כלי, ולחם הפנים - נתקדש בתנור. ג. מנחת העומר -
עבודתם בחוץ, ולחם הפנים - סידורו בהיכל. ד. מנחת העומר - נפסל בלינה, שהם קדשי קדשים
ואינם נאכלות רק ליום, ולחם הפנים - עומד על השולחן משבת לשבת. ה. מנחת העומר - טעונות
הגשה, ולחם הפנים - אינו טעון הגשה. ו. מנחת העומר - יש מגופם לאישים, שמנחת העומר נקמצת
ומנחות כהנים כלי, ולחם הפנים - אין מגופם לאישים.

מנחת העומר דומה ללחם הפנים יותר ממנחת כהנים: א. מנחת העומר ולחם הפנים - קרבן ציבור. ב.
מנחת העומר ולחם הפנים - באות חובה. ג. מנחת העומר ולחם הפנים - דוחות הטומאה, ומנחת כהן
- קרבן יחיד הוא ואינו דוחה טומאה. ד. שייך מנחת העומר ולחם הפנים - נאכלים לכהנים, ומנחת
כהן - כולה כלי. ה. במנחת העומר ובלחם הפנים - נוהג פיגול, שיש להם מתיר, ומנחת כהנים - כולה
כליל אין פיגול נוהג בה שאין לה מתירים. ו. העומר - נקרב גם בשבת, ולחם הפנים - סידורו בשבת,
מה שאינו מנחת כהן.

מנחת העומר דומה למנחת כהנים יותר ממנחת נסכים: א. מנחת העומר וכהנים - באים עשורו. ב.
מנחת העומר וכהנים - שניהם בלול. ג. מנחת העומר וכהנים - לוג לעישורו, ומנחת נסכים - שלש
לוגים לעישורו. ד. טעונות הגשה. ה. באים בגלל עצמם ולא בגלל זבח.

מנחת העומר דומה למנחת נסכים יותר ממנחת כהנים: א. מנחת העומר ונסכים - חובת ציבור, שמנחת
נסכים אינה עם התמידים. ב. מנחת העומר ונסכים - דוחות הטומאה. ג. מנחת העומר ונסכים - דוחות
השבת.

מנחת כהנים דומה למנחת העומר יותר משתי הלחם: א. שהם של ציבור. ב. באות חובה. ג. דוחות את
כהנים והעומר - טעונים כלי ללוש, ושתי הלחם - קדושתם בתנור. ג. מנחת כהנים והעומר - באות
מצה, ושתי הלחם - באות חמץ. ד. מנחת כהנים והעומר - באות בגלל עצמם, ושתי הלחם - בגלל
כבשים. ה. שטעונות הגשה. ו. שיש מהם לאישים.

שתי הלחם דומה למנחת העומר יותר משתי הלחם: א. שהם של ציבור. ב. באות חובה. ג. דוחות את
הטומאה. ד. שנאכלים. ה. יש בהם פיגול. ו. באות בשבת. ז. עומר - מתיר חדש במדינה ושתי הלחם -
במקדש, אבל שאר מנחות - אינם מתירים כלום. ח. צריכות תנופה. ט. שאינם באים רק מתבואת ארץ
ישראל. ט. שקבוע להם זמן. י. שאינם באים רק מהחדש.

דף נ"ט - ע"ב

יום זה לזכות רחל בת רבקה לברכה והצלחה בכל העינינים

משנה: הנותן שמן ולבונה על מנחת חוטא - חייב על השמן בפני עצמו, ועל לבונה בפני עצמה. נתן
עליה שמן - פסלה, לבונה - שנתאמר 'כי חטאת' ונאמר 'יא', פוסל אינו בשמן שאי אפשר ללקט,
ומכשיר אני בלבונה שאפשר ללקט.

נתן עליה לבונה שחוקה - 'למסנא', הגם שאיננה נבלעת במנחה כשמן, מאחר שלא שייך ללקט
פסולה.

נתן שמן על שיריה - אינו עובר בלא תעשה. נתן כלי ויש בו שמן, על גבי כלי שיש בתוכה מנחת חוטא
- לא פסלה.

מנחת חוטא וקנאות שנתן עליה לבונה - מלקט הלבונה וכשרה. ואם עד שלא ליקט לבונה חשב עליה
חוץ לזמנו או מקומו - פסול ואין בו כרת. ואם משליקט לבונה חשב עליה חוץ למקומו - פסול ואין בו
כרת, חוץ לזמנו - פיגול וחייבים עליו כרת.

אין אומרים שדחוי משהיה שנתן הלבונה:

א. לאביי - שקראו התורה חטאת גם כשנתן עליה לבונה, לכן מועיל בה מחשבה.

ב. לרבי - היא לחנן המצרי שאינו פוסל משום דחוי.

ג. לרבי אשי - משום כל שבידו לתקן, אין בו משום דחוי.

דס שיעיר הנעשה בפנים בכוס ומת המשתלח - לחנן המצרי: לא נדחה הדם, רק מביא שיעיר אחר ומוזוג
לו וכשר הדם למתנות. לרבי יהודה: אם נשפך הדם - ימות המשתלח, מת המשתלח - ישפך הדם,
חייב דחוי. ובכל זאת אינו סובר משום דחוי אם בידו לתקן (כרב אבא), שהרי לשיטתו ממלא כוס
שאר סוד ותרובת של פסחים וזורקו וירקה אחת כנגד היסוד, ואינו נפסל משום דחוי.

נתן משהו שמן על כזית מנחה - י"א: שפסל, שהרי נאמר 'לא ישים', שימה כל שהו, 'עליה' שיהא בה
כשיעור. נתן כזית לבונה על משהו מנחה - פסל, שנאמר 'לא יתן' עד שיהא בה שיעור נתינה, 'עליה'
גם אם אין בה שיעור, שאין ריבוי אחר ריבוי רק למעט. וי"א: שבנתינת משהו שמן ספק אם פסל, אולי
צריך כזית גם בשימת שמן כנתינת לבונה.

שימת שמן ולבונה - הם שני לאוים, והם אם כהן אחד נתן שניהם, שהרי בגופה של מנחה הכתוב
מדבר.

'עליה' - ללמד עד שיערב בגופה של מנחה.

יום זה הוקדש בסיכומי דף היומי 'מחודדים'
לעילוי נשמת הגה"ח רבי שמשון פישער זצ"ל
בן הרה"ח רבי גבריאל זצ"ל
נלב"ע כ"ג אדר תשכ"ז
ת' נ' צ' ב' ה'

דף ס' - ע"א

משנה: יש מנחות שטעונות הגשה ולא תנופה, תנופה ולא הגשה, הגשה ותנופה, לא תנופה ולא הגשה.

אלו טעונות הגשה ולא תנופה: מנחת הסולת, והמחבת, ומרחשת, והחלות, והרקיקים, מנחת נכרים,
מנחת נשים, מנחת חוטא. לחכמים: גם מנחת כהנים, ומנחת כהן משיח. לרבי שמעון: מנחת כהנים
ומנחת כהן משיח אין בהם הגשה, שכל שאין בהם קמיצה אין בהם הגשה.

החלות ורקיקים ששינו במשנה: באין עשר חלות - ולהוציא משיטת רבי שמעון שבאים מחצה
חלות ומחצה רקיקים.

דף ס' - ע"ב

כל המנחה טעון הגשה ולא רק קומץ - הגם שנאמר 'והבאת אשר יעשה מאלה להשם והקריבה אל
הכהן והגישו' - כיון שנאמר 'מנחה'. וכן מנחת חוטא טעונה הגשה - שנאמר את המנחה. אבל אין
לומדים אותה בצד השוה ממנחת נדבה וטוטה, כי מה לצד השוה שהוכשרו לבוא בעשיר כמו עני,
תאמר במנחת חוטא שלא הוכשרה לבוא רק בעני.

מנחת העומר ומנחת סוטה טעונות הגשה: הטעם - לרבי שמעון: שנאמר 'והבאת' לרבות מנחת העומר,
וכן הוא אומר 'והבאת את עומר ראשית קצירכם אל הכהן'. 'והקריבה' לרבות מנחת סוטה, וכן הוא
אומר 'והקריב אותה אל המזבח'. אבל אין ללמוד מנחת סוטה בצד השוה ממנחת חוטא ומנחת
העומר, כי מה לצד השוה שלא הוכשר לבוא קמח. וכן מנחת העומר אין ללמד בצד השוה ממנחת
חוטא ומנחת סוטה, כי מה לצד השוה שכן מצוי. הטעם - לרבי יהודה: שנאמר 'לרבות מנחת
סוטה, וכן הוא אומר 'והבאת את קרבנה עליה'. ומנחת העומר לומדים בצד השוה ממנחת חוטא ומנחת
סוטה, ואין לדחות שכן מצוי, שהרי מנחת העומר מצוי יותר, שהרי באלו אפשר שלא יבוא כלל.

יחיד אינו מתנדב להביא מנחה מהשעורים חוץ מחמשה מנחות חייטים האמור בפרשת נדבה - שנאמר
'אלה', אין לי מהשעורים רק אלה (מנחת העומר ומנחת סוטה). אבל אין פירוש 'אלה' לאומר הרי עלי
מנחה שמביא חמישה אלו, שהרי נאמר 'מאלה', רצה מביא אחת, רצה מביא חמישה.

שתי הלחם ולחם הפנים אינם טעונות הגשה - ואף על פי שנאמר 'את המנחה', בא לרבות שאר מנחות
(מנחת חוטא), אבל לא את שתי הלחם ולחם הפנים, שנאמר מאלה, מרבה אני שאר מנחות שיש מהם
לאישים, ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהם לאישים.

מנחת נסכים (אף על פי) שכולה לאישים אינה טעונה הגשה - שנאמר 'והקריבה', והגם שלמדנו ממנה
מנחת סוטה, דורשים אהנו 'והקריב והקריבה'. ומרבה אני שאר מנחות שבאות בגלל עצמם, ומוציא
אני מנחת נסכים שלא באה בגלל עצמה.

מנחת כהנים ומנחת כהן משיח (אף על פי) שבאות בגלל עצמם אינם טעונות הגשה - שנאמר 'והגישו'.
והגם שצריך הפסוק לדין הגשה, אנו דורשים 'והגיש והגישו'. ומרבה אני שאר מנחות שיש מהם
לאישים ובאות בגלל עצמם ויש מהם לכהנים, ומוציא שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהם לאישים,
ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה, ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהם לכהנים.

'זהרים כהן חן המנחה' - יכול בכלי, תלמוד לומר במקום אחר 'זהרים ממנו בקומצו', מה הרמה
האמור שם בקומצו, גם הרמה האמור כאן בקומצו.

דף ס"א - ע"א

משנה: אלו טעונות תנופה ולא הגשה: לוג שמן של מצורע ואשמו, ביכורים לרבי אליעזר בן יעקב,
אימורי שלמי יחיד, וזחה ושוק שלהם, אחד שלמי אנשים ואחד שלמי נשים, והתנופה עצמה בישראל
ולא באחיהם, שתי הלחם ושני כבשי עצרת. כיצד עושה? נותן שתי הלחם על שני כבשים, ומניח שתי
ידיו למטה, מוליך ומביא מעלה ומוריד, שנאמר 'אשר הונף ואשר הורם'.

תנופה - במזרח, הגשה - במערב.

מנחת העומר ומנחת קנאות - טעונות הגשה ותנופה. והתנופה קודמת להגשה.

לחם הפנים ומנחת נסכים - אינם טעונות הגשה ותנופה.

שלשה מינים טעונים שלש מצוות, שתיים בכל אחת ואין בהם מצוה שלישית: ואלו הם, א. זבחי שלמי
יחיד - טעונים סמיכה חיים ותנופה שחוטטים, ואין בהם תנופה חיים. ב. זבחי שלמי ציבור - טעונים
תנופה חיים ושחוטטים, ואין בהם סמיכה. ג. אשם מצורע - טעון סמיכה ותנופה חי, ואין בו תנופה
שחוטט.

אשם מצורע ולוגו: טעונים תנופה כאחד - שנאמר 'והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותו
תנופה'. הניף זה בעצמו וזה בעצמו יצא - שנאמר 'והקריב אותו לאשם והניף'. יכול יניפו שניהם כאחד
ויחזיר ויניף כל אחד בפני עצמו, תלמוד לומר תנופה ולא תנופות. 'לפני ה' במזרח' ואף על פי שלענין
הגשת מנחה אמרו 'לפני ה' במערב, הוא משום שמנחה נקראת חטאת, וצריכה יסוד, וקרן דרומית
מזרחית לא היה לה יסוד.

דף ס"א - ע"ב

ביכורים טעונים תנופה - לרבי אליעזר בן יעקב שנאמר 'ולקח הכהן הטנא מידך', ונאמר בשלמים
'ידיו תביאנה', מה בביכורים מניף הכהן גם בשלמים מניף כהן, ומה בשלמים גם בעלים גם בביכורים
בעלים, הא כיצד? כהן מניח ידו תחת ידי בעלים ומניף. וכן לרבי יהודה טעונים תנופה, שנאמר
'והתחתו' זו תנופה ולא הנחה, שכבר נאמר 'והניחו'. והטעם ששינו במשנה שלרבי אליעזר בן יעקב
טעונים תנופה ולא שנו רבי יהודה - לרבי: הואיל ופתח בו הכתוב תחלה, ולרב נחמן בר יצחק: משום
שהוא חכם ביותר.

תנופה: בין קרבן אנשים ובין קרבן נשים טעון קרבנם תנופה. והתנופה עצמה בישראל, ולא בנשים,
ובעובדי כוכבים. אף על פי שמצינו שחילק הכתוב בין קרבן ישראל לקרבן עובדי כוכבים ונשים
בסמיכה, אינם חלוקים בתנופה, סמיכה בעלים ותנופה בכהנים. ולא נאמר 'בני ישראל' בתנופה רק
ללמד שבני ישראל מניפים ולא העובדי כוכבים והנשים.

דף ס"ב - ע"א

נאמר בתנופה 'בני ישראל' - אין לי אלא בני ישראל, גרים ועבדים שחוזרים מנין? תלמוד לומר
המקריב, ואין לפרש על הכהן המקריב, שנאמר 'ידיו תביאנה', הרי בעלים אמור, הא כיצד? כהן מניח
בעלים, הא כיצד? כהן מניח ידו תחת ידי בעלים ומניף. וכן לרבי יהודה טעונים תנופה, שנאמר
'שוק התרומה וזחה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה', ומה שנאמר 'את החלב על החזה
יביאנו', הוא משום שכן מביאו הכהן מבית המטבחים, ומניחו על יד המניף. ומה שנאמר 'וישימו את
ידיהם על החזות' שנותנו לכהן לאחר שיקטיר, וצריך שלש כהנים משום 'מרבוע עם הדרת מלך'.

בתנופת שתי הלחם ושתי הכבשים נאמר 'על לחם הביכורים' - שמשמע שיש כבשים על הלחם, ונאמר
'על שני כבשים' ומשמע שיש לחם על גבי כבשים?

דברי הגמרא 'בהוי אמינא' שכמה תנאים סוברים כרבי ישמעאל שממעטים בשבת בטירחה ועושים עישרון משלש סאים גם שיש בו צורך גבוה, 'למסקנא' אין העניינים דומים:

א. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה: שסובר שמפשיטים את הפסח עד החזה בערב פסח שחל בשבת. 'למסקנא' לא אמר רבי ישמעאל - בהפשט משום שיש בו ביזיון קדשים, ורבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה לא אמר רק בהפשט משום שכבר נעשה צורך גבוה ואין צורך לחלל שבת, אבל עישרון שלא נעשה צורך גבוה מחמם סאה הוא משובח יותר, וצריך לחלל שבת - סובר כחכמים.

ב. רבי חנינא סגן הכהנים: שסובר שבשבת נקצר העומר ביחיד במגל אחד ובקופה אחת. 'למסקנא' לא אמר רבי ישמעאל - רק כשאינו פרסום לדבר, ולא לעניין שיקצר בשלושה שיש פרסום לדבר, ורבי חנינא סגן הכהנים - לא אסר רק בשלושה שנעשה צורך גבוה כהלכתו גם ביחיד, אבל מתיר לעשות מחמם סאה משום שלא נעשה כהלכתו בשלש, שמחמם משובח יותר.

ג. רבי יוסי: שאם נראה להבנה בעליל אין מחללים עליו השבת. 'למסקנא' לא אסר רבי ישמעאל - כשנראה בעליל משום שמכשיל לעתיד לבוא, ולא אסר רבי יוסי - לעשות מחמם סאים משום שהוא צורך גבוה, וכבר ניתנה שבת לדחות אצל שלש, אבל קידוש החודש אינו צורך גבוה, ולא ניתנה שבת לדחות.

שחט בשבת שתי חטאות ציבור, ואינו צריך רק אחת - לרבי אמי: חייב חטאת על השניה ופטור על הראשונה, וגם אם נתקבר לו בשניה כגון שנשפך דם הראשונה לאחר שחית שניה. וגם אם נמצאת ראשונה כחושה. לרבה: אם היו לפניו שתי חטאות שמינה וכחושה, שחט שמינה ואחר כך שחט כחושה - חייב, כחושה ואחר כך שמינה - פטור, ולא עוד אלא שאומרים לו הבא שמינה לכתחילה ושחטו. ומה שאמר שגם אם נמצאת ראשונה כחושה חייב על הראשונה "א: שהיא דברי רבי אמי, ו"א: שלא אמרה מעולם.

נמצאת ראשונה כחושה בבני מעיים לאחר שחית השניה - לשון ראשון: לדברי הכל - הולכים אחר מחשבתו וחייב. לשון שני: לרבה - הולכים אחר מחשבתו וחייב, ולרבה - הולכים אחר מעשיו ופטור.

שמע שטבע תינוק בים ופרש מצודה להעלות דגים, והעלה דגים - חייב. להעלות דגים והעלה דגים ותינוק - לא רבא: חייב. לרבה: פטור, ללשון ראשון - משום ששמע אנו תולים שדעתו גם על התינוק, אבל אם לא שמוע - חייב. ללשון שני - משום שהולכים אחר מעשיו ולא אחרי מחשבתו.

חולה שאמדהו לגרוגרת אחת, והביא עשרה בני אדם עשרה גרוגרות ביחד - פטורים. וגם בה אחר זה, גם אם קדם והביא בראשונה.

חולה שאמדהו לשתי גרוגרות, ויש שתי גרוגרות בשתי עוקצים, ושלש בעוקץ אחת - מביא אותה של שלש כדי למעט בקצירה.

משנה: מצות העומר להביא מהקרב - משום כרמל שתהא התבואה רכה ונמללת ביד, או משום שאין מעבירים על המצוות. לא ביכר הקרב לירושלים - מביאים מכל מקום.

מעשה שבא עומר מנגות צריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר הרחוק מירושלים. שכשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה היו משלשלים להם דינרים בכל יום בקופה ומעלים להם תמידים/ לען להם זקן אחד שהכיר בחכמת יונית שכל זמן שהם עסוקים בעבודה אין נמסרים בידכם/ למחר שלשלו להם דינרים בקופה והעלו להם חזיר/ כשהגיע לחצי חומה נעץ ציפורני בחומה, ונודעזעה ארץ ישראל 400 פרוסה/ אמרו באתה שעה ארוך שיגדל חזיר, ואורו שילמד בנו חכמת יונית/ לא ידעו מהיכן להביא עומר, הכריזו שכל מי שיועד על תבואה שיודיע/ הניח חרש יד אחת על הגג ואחת על הצריף, הורה להם מרדכי לבקש מקום ששמו גוד צריפין או צריפין גגות, בדקו ומצאו שם תבואה/ וכשהוצרכו לשתי הלחם הכריזו, הניח חרש יד אחת על העין ואחת על חור שבמזוזה הדלת, הורה להם מרדכי לבקש מקום ששמו עין סוכר או סוכר עין, בדקו ומצאו.

שלש נשים שהביאו שלש קינים, אחת - אמרה לזיבתי, אחת - לימתי, ואחת - לעונתי: טעו לומר שכולם מביאות חטאת ועולה, הורה להם מרדכי: שמה בזוב סיכנה ובים סיכנה ובעינה סיכנה, ונדבו עולות כשהיו בסכנה, בדקו ומצאו כדבריו. ועל זה שנינו 'פתחיה' על הקינים זה מרדכי, ונקרא פתחיה, שפנות דברים ודורש, ונקרא 'בלשן' משום שבוולל ומערכת לשונות ודורש.

יום זה לזכות ידידינו עוז ישראל בן מרים לאה לברכה והצלחה בכל העניינים

מושיבים בסנהדרין: בעלי חכמה, בעלי מראה, בעלי קומה, בעלי זקנה, בעלי כשפים, ויודעים שבעים לשון כדי שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן.

משנה: כיצד עושים את העומר? שלוחי בית דין יוצאים מערב יום טוב, ועושים כריכות במחובר לקרקע כדי שיהא נוז לקצור, כל העיירות הסמוכות מתכנסות לשם שיהא נקצר בעסק גדול, כיון שהחשיכה אומר להם הקוצר בא אומרים כן, מנל זה? אומרים כן, קופה זו? אומרים כן. בשבת אומר להם שבת זו? אמרו כן, והם אומרים לה קצור, שלש פעמים היה שואל על כל דבר, והם אומרים לו כן. וכל זה למטה מפני הביתוסים שאמרים לו קצור, שלש פעמים היה שואל על כל דבר, והם אומרים לו כן.

הספד בחודש ניסן:

מראש חודש ניסן עד ח' ניסן בו - אסור בהספד, משום שבו הוקם התמיד על משפטו, שהיו הצדוקים אומרים יחיד מתנדב ומביא תמיד, שדרשו הפסוק 'את הכבש האחד תעשה' בבקר ואת הכבש השני תעשה' בין הערבים' בלשון יחיד, והשיבו לצדוקים מהנאמר 'את קרבני לחמי לאשי תשמרו', שיהיו כולם באים מתרומת הלשכה.

משמונה בניסן עד סוף הפסח - אסור בהספד, שבו נתיישב חג השבועות על דינו, שהיו הבייתוסים אומרים עצרת לאחר השבת, ניטפל להם רבן יוחנן בן זכאי ואמר להם שוטים מניין לכם? ולא היה מי ששיבו חוץ מקו אחד שהיה מפתט כנגדו ואמר משה רבינו אוהב ישראל היה ויודע שעצרת יום אחד, תינקה לאחר השבת כדי שיהיו ישראל מתענגים שני ימים. קרא עליו המקרא 'אחד עשר יום מחובר דרך הר שיעיר' ואם משה רבינו אוהב ישראל למה איחר במדבר ארבעים שנה? אמר לו רבי, בכך אתה פוטרני? אמר לו שוטה ולא תהא תורה שלימה שלנו כשיחה בטילה שלכם! שהרי נאמר בפסוק אחת 'נספרו חמשים יום' ומשמע גם אם אינם שבועות שלימות, ובפסוק אחת נאמר 'שבע שבתות תמימות תהינה' ומשמע שבועות שלימות, הא כיצד? כאן ביום טוב שחל להיות בשבת, וכאן כשחל להיות באמצע שבת.

שאר תנאים דרשו שעצרת חל באמצע השבוע מפסוקים אחרים:

- א. לרבי אליעזר:** שנאמר 'תספר לך' ספירה תלוי בבית דין, יצא שבת בראשית שספירתה בכל אדם.
- ב. לרבי יהושע:** אמרה תורה מנה ימים - וקדש חודש, מנה ימים - וקדש עצרת. מה חודש סמוך לביאתו ניכר מאימתי תתחיל למנות, גם עצרת סמוך לביאתו ניכרת, שיהא יום קבוע שמתחילים למנות בו.
- ג. לרבי ישמעאל:** אמרה תורה הבא עומר בפסח ושתי הלחם בעצרת, מה שם רגל ותחילת רגל, כלומר

א. לתנא קמא: יניח לחם למעלה, כמו שמצאנו במילואים שנאמר 'ומסל המצות אשר לפני ה' וגו' וישם על החלבים ועל שוק הימין'.

ב. לרבי יוסי בן המשולם: כבשים למעלה, ומה שנאמר 'על שני כבשים' בא להוציא שבעה כבשים של עולה הבאים על הלחם בחובת היום שאינם טעונים תנופה עם הלחם.

ג. לחנינא בן חזינאי: מניח שתי הלחם בין ירוכתיהם של כבשים ומוניף, ונמצא מקיים שני המקראות.

ד. לרבי: הרי לפני בשר דם אין עושים כן, כל שכן לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא? רק מניח זה בצד זה ומניף. והנאמר 'על' הוא בסמוך.

'ונתת על המערכת לבונה זכה' - פירש רבי 'על' בסמוך ולא על ממש כמו 'וסכות על הארון את הפרוכת'.

בתנופה מוליך ומביא מעלה ומוריד: מוליך ומביא - למי שהרוחות שלו, מעלה ומוריד - למי שהשמים והארץ שלו. ו"א: שמוליך ומביא - לעצור רוחות רעות, מעלה ומוריד - לעצור טללים רעים. ומכאן ששירי מצוה מעבכים את הפורענות.

בלולב מוליך ומביא - רב אחא בר יעקב היה מוליך ומביא ומראה בו ואומר 'זהו חץ בעיני השטן'. ואין לעשות כן, משום שיבוא להתגרות בו.

זבחי שלמי צבור טעונים תנופה לאחר שחיתה * לרבי: התנופה כמו שהם בשלימות, לחכמים: בחזה ושוק. ונחלקו בטעם המחלוקת:

א. לרב חסדיא או רב המנונא: לחכמים - דון מינה ומינה, מה זבחי שלמי יחיד טעונים תנופה לאחר שחיתה גם זבחי שלמי צבור טעונים תנופה לאחר שחיתה, ומה שם בחזה ושוק גם כאן. לרבי - דון מינה ואוקי באתרה, שם בחזה ושוק וכאן כמו שהם.

ב. לרב פפא: לדברי הכל 'דון מינה ומינה' ורבי - דורש מה שם מניף חזה ושוק שהוא מתנה לכהן, כך גם כאן מניף מה שניתן לכהן והוא בשלימות.

ג. לרבינא: לדברי הכל 'דון מינה ואוקי באתרה', רק שחכמים דורשים 'שלמייה' הנאמר בשלמי יחיד, לרבות שלמי ציבור.

זבחי שלמי יחיד: אינם טעונים תנופה חיים בקל וחומר מזבחי שלמי צבור - שנאמר בזבחי שלמי צבור 'אותם' למעט זבחי שלמי יחיד. **זבחי שלמי צבור:** אינם טעונים סמיכה בקל וחומר מזבחי שלמי יחיד - שהלכה היא ששתי סמיכות יש בציבור, בפר העלם דבר של ציבור ובשעיר המשתלח, ולא יותר. **אשם מצורתי:** אינו טעון תנופה שחוט בקל וחומר מזבחי שלמי יחיד - שנאמר בזבחי שלמי יחיד 'אותו' למעט אשם מצורע.

חמשה שהביאו קרבן אחד - אחד מניף על ידי כולם. אשה שהביאה קרבנות - כהן מניף על ידה. השולח קרבנות ממדינת הים - כהן מניף על ידו.

משנה: האומר הרי עלי במחבת - לא יביא במרחשת. הרי עלי במרחשת - לא יביא במחבת. מה בין מחבת למרחשת? לרבי יוסי הגלילי: מרחשת - יש לה כיסוי ומחבת - אין לה, וקבלה היא בידו. **לרבי חנינא בן גמליאל:** מרחשת - עמוקה ומעשיה רוחשים, שנאמר 'וכל נעשה במרחשת', מחבת - צפה ומעשיה קשים, שנאמר 'ועל מחבת'.

האומר 'הרי עלי מרחשת' (ולא אמר 'במרחשת') - לבית שמאי: היא מונח עד שיבוא אליהו, שמסתפקים אם נתכווין לנדור את הכלי ולא מנחה, שמנחת מחבת ומרחשת נקראו על שם כלי, או שנקראו על שם מעשיהם, והתכווין למנחה עצמה. **לבית הלל:** היה במקדש כלי ומרחשת שמה, ודומה כמו אטב עמוק, וכשבצק מונח בתוכו דומה כמו תפוחי הבררים וכמו בלוטי היוונים, וכן הוא אומר 'כל נעשה במרחשת ועל מחבת', הרי שעל שום הכלים נקראו ולא על שום מעשיהם (ולכן מביא כלי ולא מנחה).

משנה: האומר 'הרי עלי בתנור' - לא יביא מאפה כופח ומאפה רעפים ומאפה ירות הערביים. לרבי יהודה: אם רצה מביא מאפה כופח, שנאמר 'תנור' פעמיים.

האומר 'הרי עלי מנחת מאפה' - נחלקו תנאים אם מביא מחצה חלות או מחצה ריקקים. (פרטי המחלוקת מבואר להלן ע"ב).

נאמר פעמיים תנור - לרבי יהודה: להכשיר את הכופח, לרבי שמעון: אחד שתהא אפיית בתנור, ואחד שיהא הקדישם לשום תנור.

שתי הלחם ולחם הפנים * לרבי שמעון: כשרות בעזרה וכשרות בבית פאני - ולא נפסל ביוצא, שאין התנור מקדש.

האומר הרי עלי מנחת מאפה:

א. לרבי יהודה: לכתחילה אינו מביא מחצה חלות ומחצה ריקקים, שנאמר 'קרבן מנחה', קרבן אחד אמרת! לך ולא שנים ושלשה קרבנות, ומשום שנאמר 'בשמן בשמן' חשובים כשני קרבנות. ובדיעבד אם הביא - יצא.

ב. לרבי שמעון: מביא לכתחילה מחצה חלות ומחצה ריקקים, שלא נאמר 'קרבן קרבן' שני פעמים, רק קרבן אחד ובו נאמר חלות וריקקים, רוצה להביא חלות - מביא, רוצה להביא ריקקים - מביא, מחצה חלות ומחצה ריקקים - מביא, ובוללם וקומץ משיניהם, ואם קמץ ועלה בידו מאחד על שניהם - יצא.

ג. לרבי יוסי ב"ר יהודה: גם בדיעבד אם הביא מחצה חלות ומחצה ריקקים לא יצא, שנאמר 'וכל מנחה אשר תאפה בתנור, וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אותה לו תהיה, וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה', מה וכל האומר למטה שני מינים חלוקים, אף וכל האומר למעלה שני מינים חלוקים.

הדרן עלך פרק כל המנחות באות מצה

פרק ששי - רבי ישמעאל

משנה: מנחת העומר * לחכמים: היה בא משלש סאים בין בחול ובין בשבת, שעישרון מובחר בא משלש סאים. **לרבי ישמעאל:** בשבת - בא משלש סאים, בחול - מחמש, שמחמש יוצא עישרון משובח יותר ובלו טירחה, שמנפה מכל סאה מנעל ונטול אותה דק היוצא ראשון. ובשבת טורח ומנפה שלש סאים הרבה פעמים עד שיהא עישרון מובחר, שמוטב שירבה במלאכה אחת של מרקד, ולא ירבה בהרבה מלאכות.

קצירת העומר - לרבי חנינא סגן הכהנים: בשבת - היה נקצר ביחיד ובמגל אחד ובקופה אחת, ובחול - בשלושה, בשלש קופות, ושלש מגלות. **לחכמים:** בין בשבת ובין בחול נקצר בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות.

ערב פסח שחל בשבת - לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה: מפשיט הפסח עד החזה כדי להוציא את האימורים, לחכמים: מפשיט כולו.

שעצרת מתחיל למחרת שבת השביעית, גם רגל סמוך לעומר, שיתחיל למנות ממחרת יום טוב.

ד. **לרבי יהודה בן בתירא** (ורבי יוסי): נאמר שבת למעלה ונאמר למטה, מה שם רגל ותחילת רגל סמוך לה, גם כאן רגל ותחילת רגל סמוך לה.

ה. **לרבי יוסי בר יהודה**: שנאמר 'תספרו חמשים יום' שכל ספירות יהיו חמשים, ואם תאמר ממחרת שבת בראשית פעמים שאתה מוצא נ"א או נ"ב או נ"ג או נ"ד או נ"ה או נ"ו.

ו. **לרבי יוסי**: שלא נאמר ממחרת השבת שבתוך הפסח, רק ממחרת השבת, וכל השנה כולה מלאה שבתות, צא ובדוק איזו שבת.

ז. **לרבי שמעון בן אלעזר**: נאמר 'ששת ימים תאכל מצות', ונאמר 'שבעת ימים מצות תאכלו' הא כיצד? מצה שאי אתה יכול לאכול שבעה מהחדש, אתה אוכל ששה מהחדש.

'ספרתם לכם' - שיהא ספירה לכל אחד ואחד.

מנחות דף ס"ו. יום ד' פרשת ויקרא - (ע"ח) כ"ט אדר תשפ"ו

יום זה יהי משקל כל תשואותי - הרם תרומת ירך ביד נדיבה עבור סיכומי דף היומי 'מחודדים'

דף ס"ו - ע"א

מיום הביאכם תספרו - יכול יקצור ויביא, ומתי שירצה לאחר מכן יתחיל לספור? תלמוד לומר 'מהחל חרמש בקמה תחל לספור', כלומר לאחר קצירה וקודם הבאה. יכול יקצור ויספור ומתי שירצה ויביא? תלמוד לומר 'מיום הביאכם', אם מיום הביאכם יכול יקצור ויספור ויביא ביום? תלמוד לומר 'שבע שבתות תמימות תהינה', מתי אתה מוצא שבע שבתות תמימות? בזמן שאתה מתחיל למנות מהעלה. יכול יקצור ויביא ויספור בבליה? תלמוד לומר 'מיום הביאכם', הא כיצד? קצירה וספירה בבליה והבאה ביום.

רבא דחה חלק מדרשות התנאים 'ממחרת השבת' הוא לאחר יום טוב ולא ממחרת שבת בראשית כצדוקים: א. דרשת רבי יוחנן בן זכאי: שנאמר 'מיום' ונאמר 'שבעות' - משום שבא ללמד שמצוה למנות ימים ומצוה למנות שבועות. ב. דרשת רבי אליעזר: מהנאמר 'תספרו לך' - שהספירה תלוי בבית דין, ג. דרשת רבי יהושע: שיהא יום קבוע שמתחילים למנות בו כמו בחודש - כי יתכן שימנה מיום טוב אחרון ולא מיום טוב ראשון. ד. דרשת רבי יוסי בר יהודה: שנאמר חמשים ולא יותר, שמה חמשים חוץ מן הימים שקדמו לשבת. ה. דרשת רבי יהודה בן בתירא: שיהא סמוך לרגל, שמה מיום טוב אחרון.

ספירת העומר - לחכמים: מצוה למנות ימים וגם שבועות, וכן עשו רבנן דבי רב אשי. אמר: מנה רק ימים ולא שבועות, שבזמן הזה שאין עומר אינו רק זכר למקדש.

דף ס"ו - ע"ב

קצירת העומר: קצרו, נתנו בקופות, והביאו לעזרה. **לרבי מאיר**: היו גם מהבהבים באור בשבלים כדי לקיים מצוות 'קלי', **לחכמים**: אינו נקרא קלי אלא על ידי דבר אחר, וי"א: שדרשו 'קלי' מלשון קליל שיהא בכלי חנושת, ולכן חובטים אותו תחילה בקנים ובקולחות כדי שלא יתמעך, ואחר כך נתנו לכלי של חנושת שנקרא 'אבוב', והיה מנוקב כדי שיהא האור שולט בכלו. שטחו בעזרה ומנשבת בו הרזה, נתנו לריחיים של גרוסות, והוציאו ממנו עישרון שהוא מנופה בשלש עשרה נפה.

'אביב קלוי גרש' אינו יודע אם אביב קלוי כלומר קודם טחינה, אם גרש קלוי כלומר לאחר טחינה? כשהוא אומר באש הפסיק העניין, שעולה על אביב ולא על גרש.

'כרמל' - רך ומל, כלומר שנמלל ביד. **רבי ישמעאל**: דורש 'כר מלא', שיהא חזוג של קליה מלא בגרעין, שיהא מבושל כל צורכו.

דרשו נוטריקון בכתובים:

א. 'ואיש בא מבעל שלישה ויבא לאיש האלקים לחם ביכורים ועשרים לחם שעורים וכרמל בצקלונו ויאמר נתן לעם ויאכלו', ודרשו 'בצקלונו' שבא ויצק לנו ואכלנו ונוה היה.

ב. 'נתעלה באהבים' נשא ונתן ונעלה ונשמח והתחטא באהבים.

ג. 'כנף רננים נעלסה', נושא עולה והתחטא.

ד. 'כי ירט הדרך לנגדי' - יראתה ראתה ננתה.

הנשאר מהעומר - נפדה ונאכל לכל אדם. **לת"ק**: חייב - בחלה ופטור - ממעשר, **לרבי עקיבא**: חייב - בחלה ומעשר. ולרבני הכל מירוח הקדש פטור מהמעשר, ומחייב רבי עקיבא משום שלא ניתנו מעות רק לצורך להם, אבל לא קידש השאר.

תרומה - לרבי מאיר ורבי יהודה: תורמים משל ישראל - על של ישראל, ומשל עובדי כוכבים - על של עובדי כוכבים, ומשל כותיים - על של כותיים, ומשל כל - על של כל כלומר מאיזה שירצה יתרום על חבירו, וגם משל עובדי כוכבים וכותיים - על של ישראל, שהרי מירוח גוי אינו פטור ושניהם חייבים. **לרבי יוסי ורבי שמעון**: תורמים משל ישראל - על של ישראל, ומשל עובדי כוכבים ועל של כותיים, ומשל כותיים - על של עובדי כוכבים, אבל לא משל ישראל - על עובדי כוכבים וכותיים, ולא משל עובדי כוכבים וכותיים - על של ישראל, שהרי מירוח גוי פטור והוא מהפטור על החיוב ומהחיוב על הפטור.

גלגול הקדש - פטור, לכן אם הקדישה עיסה עד שלא גלגלה ופדאה - חייבת. הקדישה משגלגלה ופדאה - חייבת. הקדישה עד שלא גלגלה, ונגלגלה הגזבר, ואחר כך פדאה - פטורה, שבשעת חובה היתה פטורה.

מנחות דף ס"ז. יום ה' פרשת ויקרא - ראש חודש ניסן תשפ"ו

דף ס"ז - ע"א

שינינו גלגול גוי - פטור מחלה, ואם נתגייר אחרי גלגול - פטור. ספק אם נתגלגל קודם גירות או לאחריה - חייב.

הסתפק רבא כדעת מי שנויה המשנה: האם גם לדעת רבי מאיר ורבי יהודה המחייבים בתרומה במירוח גוי, שדווקא בה פטור משום שנאמר פעמיים 'דגנך' מיותר [בנוסף לנאמר 'דגנך' הממעט מירוח הקדש], ואין מיעוט אחר מיעוט רק לרבות גם מירוח גוי, אבל בחלה נאמר רק פעמיים 'עריסותיכם', אחד למעט עיסת גוי ואחד למעט עיסת הקדש (ע"פ הגהת ש"מ). או שמה לומדים 'ראשית' 'ראשית' מתרומה לחיוב גלגול גוי, והמשנה הפוטרת היא כרבי יוסי ורבי שמעון הפוטרים גם בתרומה? **התפלל** - שיתגלה לו בחלום פיתרון לספק. 'למסקנא' דין גלגול חלה כמו דין מירוח תרומה, והמחייבים בתרומה מחייבים גם בחלה.

שינינו גוי שהפריש פטר חמור וחלה - מודיעים אותו שפטור, ונאכל לזרים, ופטר חמור גוזז ועובד בו. ודקדק רב פפא שמשמע שאסורה תרומתו. הרי שאף המחייב מירוח גוי פטור גלגול. ודקדק כן ממה ששינינו: **חלת גוי בארץ ותרומוהו בחוזה לארץ** - מודיעים אותו שפטור, חלתו נאכל לזרים ותרומוהו אינה מודעת. ודקדק שמשמע שתרומוהו בארץ אסורה ומדמעת. **ויישב**: תרומתו אסורה מדרבנן גזירה משום בעלי כיסים - עשירים שעירימו למכור לגוי תבואתו, וימרח גויו, וישבו ויקנו מהם, ויפטרו מהתרומה.

דף ס"ז - ע"ב

גזרו על תרומת גוי משום בעלי כיסים, ולא גזרו על חלתו - משום שהרצה להיפטר מחלה יכול לגלגל פחות משיעור חלה (חמשת רבעים קמה ועוד).

בתרומה יש דרך להיפטר ממנה: א. מערים אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה כדי שיהא בהמה אוכלת ופטורה מהמעשר, כיון שלא ראתה פני הבית לאחר גמר מלאכה. ב. מכניסה דרך גנות וקרפיות ולא דרך הפתח. אבל אלו עצות בפרהסיא ואם יעשה כמזלול בעיני הבריות, ולכן גזרו שמה ימרח בגוי, אבל העצה להיפטר מחיוב 'חלה' היא בצנעה.

משנה: הקרבת העומר: נתן בכלי מעט משמנו עם לבונה, נתן עליהם הסולת, יצק שאר השמן ובלל, הניף והגיש, קמץ והקטיר, והשאר נאכל לכהנים.

משקרב העומר יוצאים ומוציאים שוק ירושלים שמואל קמח קלי - **לרבי מאיר**: שלא ברצון חכמים, שגזרו שלא לקצור קודם לעומר, שמה יבא לאכול. **לרבי יהודה**: ברצון חכמים, שלא גזרו.

בדיקת חמץ - **לרבי יהודה**: א. ליל ארבעה עשר, ב. בארבעה עשר שחרית, ג. בשעת הביעור (שעה שישית). אבל לא בדוק אחר כך שמה יבוא לאכול. **לרבי יהודה**: לא גזרו, ואם לא בדק בערב הפסח בודק גם בפסח עצמו.

הקשו סתירה לדעת רבי יהודה: שהרי בחדש - לא גזרו לא לקצור שמה יבוא לאכול, ובחמץ בפסח - גזרו:

תירץ רבה, שלא התיר לקצור רק בידו כדי שיזכור שלא לאכול. וכן לא התירו טחינה רק בריחיים של יד, והרקדה רק באחורי הנפה.

אביי הקשה: שהרי רבי יהודה התיר רק קצירה ביד - ממה ששינוי להלן שמותר לקצור תבואת בית השלחין שבמקום (אבל לא גודשין). **ותירץ אביי**: בחדש - לא גזרו כיון שלא הורגל בו ובדל ממנו, משאין כן בחמץ הוא רגיל ולא בדל.

רבא תמוה: שגם בדעת חכמים יש סתירה, שהרי בחדש - גזרו, ובחמץ - לא גזרו. **ותירץ רבא**: דברי רבי יהודה - כישוב אביי. **דברי חכמים** - בחמץ לא גזרו - משום שהוא עצמו מחזר עליו לשורפו בוודאי לא יבוא לאכול.

ישוב רב אשי בדעת רבי יהודה: שדווקא קמח קלי התייר - שאינו ראוי לאכילה. ודחו דבריו: שעד שנעשה קלי עדיין יש לחשוש שיבוא לאכול, ואין ליישב כרבה שהותר קצירה רק בשינוי, שהרי ברכו אביי ממה ששינוי שקוצרים בית השלחין.

מנחות דף ס"ח. יום ו' פרשת ויקרא - ב' ניסן תשפ"ו

דף ס"ח - ע"א

משנה: משקרב העומר - הותר חדש מיד. **הרחוקים מירושלים** - מותרים מחצות היום שאין בית דין מתעצלים לאחר יותר. **משחרב בית המקדש** - **לתנא קמא**: התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא כל יום הנה (ט"ז ניסן) אסור. **לרבי יהודה**: אסור כל היום מהתורה, שנאמר 'עד עצם היום הזה' ועד בכלל.

נאמר 'עד הביאכם' ונאמר 'עד עצם היום הזה':

לרב ושמואל: א. 'עד הביאכם' בזמן שבית המקדש קיים - שהעומר מתיר. ב. 'עד עצם היום הזה' והוא בתחילת היום ('עד' ולא עד בכלל) - בזמן שאין בית המקדש קיים. **לרבי יוחנן ורבי לקיש**: גם בזמן שבית המקדש קיים האיר מזרח מתיר, והפסוק 'עד הביאכם', וכן מה ששינוי כאן ולהלן שרק מהקרבת העומר מותר - הוא למצוה.

דף ס"ח - ע"ב

משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנה כולו אסור, הטעם לרב ושמואל: מהרה יבנה בית המקדש ויטעו לאכול בתחילת היום, ולא ידעו כיון שנבנה המקדש הקרבת העומר מתיר חדש. **לרב נחמן בר יצחק**: (וכן יש לפרש לרבי יוחנן ורבי לקיש, שהרי לא מסתבר לגזור משום מצוה בעלמא) רבן יוחנן בן זכאי סובר כרבי יהודה שאסור מהתורה כל היום, שמפרש 'עד עצם היום הזה' - עד עיצומו של יום, 'עד' ועד בכלל, ומה הלשון 'התקין' שדרש והתקין, ומה שחלק עליו רבי יהודה - במשנה הוא משום שחשב שכונתו רק לתקנה מדרבנן.

חדש:

רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע: אכלו חדש בליל י"ז, ולא חששו לספק היום שמה הוא ט"ז, משום שסברו שדין 'חדש' בחוץ לארץ הוא מדרבנן.

רבנן דבי רב אשי - אכלו מבוקר י"ז, שסברו שדין 'חדש' בחוץ לארץ הוא מדאורייתא ויש לחוש לספק היום, אך סברו שרבן יוחנן בן זכאי אסר כל היום רק מדרבנן אבל מדאורייתא מותר משהאיר מזרחה, ולא תיקון משום ספק היום.

אביי של רבינא - לא אכל חדש עד ליל י"ח, משום שסבר כרבי יהודה שאסור כל ט"ז מדאורייתא, וחשש לספק היום.

משנה: העומר - היה מתני' 'חדש' במדינה. **שתי הלחם** - מתירים 'חדש' במקדש.

הבאת מנחות וביכורים ומנחת בהמה קודם לעומר - אין מביאים קודם לעומר, ואם הביא - פסול. ולתכליתה אין מביאים אותם קודם לשתי הלחם, אבל בדיעבד אם הביא כשר.

רבי טרפון הקשה מדוע אם הביא מנחה מהחדש קודם לעומר פסול, ואם הביא קודם לשתי הלחם כשר? קודם לפניו יהודה בר נחמיה: לא אם אמרת קודם לעומר שכן לא הותר מכלל אצל הדיוט, תאמר קודם לשתי הלחם שהותר מכלל אצל הדיוט. שתק רבי טרפון, צהבו פניו של רבי יהודה בן נחמיה, אמר לו רבי עקיבא: יהודה צהבו פניך שהשבת את זקן, תמוה אני אם תאריך ימים. העיד רבי יהודה רבי אלעאי שהיה זאת בפרוס הפסח (שתי שבועות קודם פסח). וכשעלה לרגל בעצרת ששמע שנפטר.

נסכים ביכורים שהקריב קודם לעומר - כשירים, והוצרך לאומרו, שלא נטעה לומר שרק חדש שהיה אסור להדיוט והותר על ידי העומר כשר בדיעבד במקדש, אבל לין שמעולם לא נאסר להדיוט לא הותר למקדש.

שתי הלחם שלא כסדרם (שהשרישה התבואה בין העומר לשתי הלחם, ואחר כך עבר עליה העומר) - הסתפק רמי בר חמא האם מתירים למקדש, או שמה מתיר רק כסדר?

'אם תקריב מנחת ביכורים' - במנחת העומר הכתוב מדבר. והמקור שבאה משעורים ולא מחיטים - **לרבי אליעזר**: לומדים 'אביב' הנאמר בעומר מהנאמר 'אביב' במצרים ('כי השעורה אביב'). **לרבי עקיבא**: א. כשם שיהיה מביא חובה מחיטים (מנחת חוטא) ומשעורים (מנחת סוטה). כך גם ציבור, ואם יביא עומר מחיטים לא יהא מנחת ציבור משעורים. ב. אם העומר מחיטים אין שתי הלחם ביכורים.

רבה רצה לפשוט מלשון שני של רבי עקיבא שאין שתי הלחם מתירים שלא כסדר - שאם מתירים, שייך שיהיה שתי הלחם ביכורים גם שהעומר יבוא מחיטים, שביבאו העומר מחטים שהשרישו בין העומר לשתי הלחם של שנה שעברה, ושתי הלחם יביא מאלו שהשרישו קודם העומר של שנה זו. **והקשו**: אין אלו ביכורים למזבח, שהרי כבר קרבה תבואה משנה זו על המזבח.